

MEGLEPŐ, DE IGAZ!

Írta:

Andrea Mills

Penguin
Random
House

A fordítás alapja:
Strange But True!

First published in Great Britain, London, 2015

Copyright © Dorling Kindersley Limited, 2015
A Penguin Random House Company

Fordította © G. Szilágyi Zsófia, 2016

Szakmai lektor: Vitályos Gábor Áron

Szerkesztette: Rapajka Gabriella

HVG Könyvek

Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Szűcs Adrienn

ISBN 978-963-304-337-0

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet
vagy annak részleteit tilos reprodukálni,
adatrendszerben tárolni, bármely formában
vagy eszközzel – elektronikus, fényképezési úton
vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2016
Felelős kiadó: Szauer Péter

hvg könyvek
junior

www.hvgkonyvek.hu

Nyomdai előkészítés: HVG Press Kft.
Felelős vezető: Tóth Péter

A WORLD OF IDEAS:
SEE ALL THERE IS TO KNOW

www.dk.com

Nyomás: TBB, Szlovákia

TARTALOM

Látványos világok

A pokol kapuja	6
A Föld sója	8
MÚLTIDÉZŐ	
HELYEK	10
Tólesőben	12
Titokzatos kutak	14
Tündérméheny	16
Színes hegyek	18
SZIKLACSODÁK	20
Káprázatos gejzír	22
Gleccseróriás	24
Kirobbanó hőség	26
Égi sziget	28
Szivárványforrás	30
Bárány kilátással	32
Mélyfagyasztó	34
LENYŰGÖZŐ	
ÜREGEK	36
Kőerdő	38
Vörös riasztás	40
Óriások útja	42

Emberi csodák

Sivatagi rajzok 46

Agyaghadserég 48

VIDÁM BÚCSÚZÁS 50

A titkos város 52

Titokzatos szobrok 54

Élet a fákon 56

Mély lélegzet 58

Vad vizek 60

Mézvadászok 62

Embortorony tetején 64

Kajacsata 66

FESZTIVÁLI

FORGATAG 68

Hószobrászok 70

Repcsilesők

paradicsoma 72

Bizalomugrás 74

Tevekamera 76

Pók a falon 78

Magas labda 80

Kosárház 82

Kisvárosi blues 84

Különleges növények

A törpeéltű óriás 88

Tűzvörös ajkak 90

ÉRDEKES SZIRMOK 92

Gyilkos növények

támadása 94

Élő hidak 96

A vérző fa 98

FEJEDELMI

TÖRZSEK 100

Fegyverbe! 102

Algatámadás 104

Búzvirág 106

ZIZZENT ZÖLDEK 108

Biciklifa 110

Földi mennybolt 112

Különös teremtmények

Ráksereg 116

Majrézó óriások 118

CSODACSATOK 120

A vándorlás bajnokai 122

Világhálók 124

Páváskodó pók 126

Pöffeszkedő vérszívók 128

HÚSÉGES

PARAZITÁK 130

Szemparaziták 132

A kígyótestű hernyó 134

Szárnyaló számok 136

Álruhás ördögök 138

REJTŐZKÖDŐK 140

Akrobata kecskék 142

Táncórület 144

Légitámadás 146

Az odaadó apa 148

Hatalmas halraj 150

A MÉLYSÉG

SZÖRNYEI 152

Természeti erők

Támad a jég 156

Vándorló kövek 158

Porfergeteg 160

Villámcsapás 162

Szupervihar 164

ELKÉPESZTŐ

IDŐJÁRÁS 166

Láva és villámlás 168

Ufófelhők 170

Buborékok

a mélyben 172

Fényvarázs 174

Tüskés hó 176

JÉGCSODÁK 178

Havasi folyosó 180

Csőfelhők 182

Hókémények 184

Tűztornádók 186

Név- és tárgymutató 188

Köszönetnyilvánítás 192

Látványos világok

Bolygónk bővelkedik különös és csodálatos helyszínekben. A tűz, a levegő, a föld és a víz sajátos kombinációi világszerte felejthetetlen látványt nyújtanak. A csillámló gleccserek, a felhők között úszó sziget, a kőerdő és az ezerszínű hegyek olyan érzést keltenek, mintha nem is e világból valók volnának.

A török Pamukkale („pamutkastély”) bámulatosan kék medencéit a környék természetes hőforrásai alakították ki. Az ásványi anyagokban gazdag gyógyhatású víz teraszos mészkőmedencékben gyűlik össze.

A pokol kapuja

Isten hozott a **földi pokolban**. Több mint 40 évvel ezelőtt Észak-Türkmenisztán sivatagában a földgáz után kutató munkások igencsak megrémültek, amikor egy **hatalmas árok** nyílt meg a szemük előtt. A fúrás során felszínre kerülő **tűzkráter**, a mai napig lángol.

VÁRATLANUL FELTŰNŐ VÍZNYELŐK

Víznyelők a támszerkezet beomlásakor alakulnak ki, elsősorban mészköves területeken. A felszín alatti szivárgó vizek kioldják a kőzetet, és barlangokat hoznak létre. Amikor egy barlang teteje elvékonyodik, a földfelszín megnyílik, és a guatemalaihoz hasonló víznyelők keletkeznek.

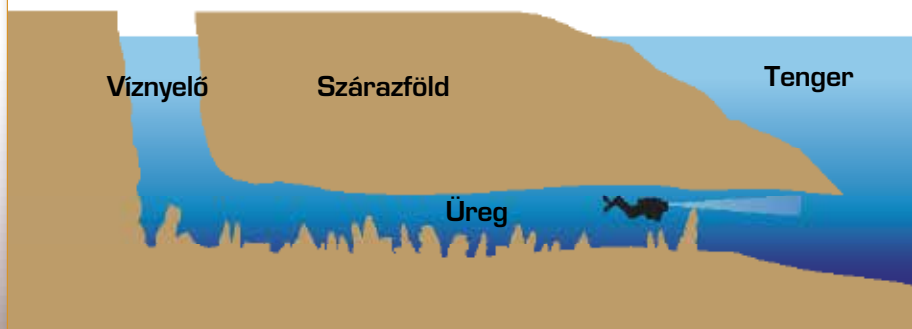
Az égő gáz hófoka olyan magas, hogy a sziklákat is megolvasztja.

A Derweze-
kráter
átmérője
70 m,
a középpontja
pedig
20 m mély.

Az égő gáz fénye több
kilométer távolságból
is látszik.

TÉNYEK RÖVIDEN

Tengeri víznyelők a tengerpartok mentén alakulnak ki. A víz átvágja a mészkövet és barlangokat hoz létre – ezekbe omlik bele a víznyelő. Ha az üreg összeér a tengerrel, a benne lévő víz szintje az árapállal együtt változik.

1971-ben a türkménisztáni Derwezében a földgáz kitermelése során a földfelszín a fúróberendezést is elnyelve beomlott. Az itt dolgozók, hogy megállítsák a mérgező gázok kijutását, meggyújtották a kiszabaduló gázt. Azt gondolták, hogy a tűz hamarosan kialszik, ám a mai napig lángol.

A Föld sója

A végtelen és kísérteties **semmi a világ legnagyobb sómezején** – ebben a tökéletesen sima, sókéreggel borított kiszáradt tómederben – terül el. A bolíviai fennsíkon fekvő **Salar de Uyuni** víz alá kerül, ha esik az eső. A víz nagy része azonban gyorsan elpárolog, a felszín pedig **tündöklő tükörré** változik.

A mintegy **10 582 km²** kiterjedésű sómezőn akár gyalog vagy autóval is átkelhetünk, hiszen teljesen száraz, vagy csupán néhány centiméternyi víz borítja.

SÓHOTEL

Olyan hatalmas mennyiségű só található itt, hogy szállodát építettek belőle. A Palacio del Sal (sópalota) vízben oldódik, így minden eső után rendbe kell hozni.

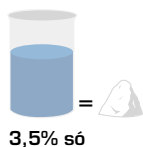

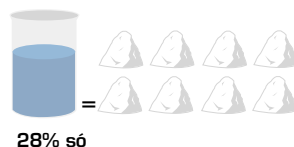
 TÉNYEK RÖVIDEN

A Salar azért válhat sóágygá, mert lefolyástalan terület. A felszínen meggyűlő víz elpárolog, maga mögött hagyva minden ásványi anyagot, így a sót is.

Tengervíz
Az óceán nyílt vizének 3,5%-a só.

Salar de Uyuni
A Salar vize száradás közben a tengervíznél nyolcszor sósabbá válik.

Holt-tenger
Néhány sóstó, például a Holt-tenger még a Salarnál is sósabb.

A mintegy 10 m vastag sókéreg csupán **vékony vízréteg** borítja.

Amikor a tavat elönti a víz, **a Salar magasabb területei** szigetekké változnak. A szigeteket sosem borítja víz, így azokon sóréteg sincsen. Növények, mint például a kaktusz, csupán a szigetek lejtőin élnek meg.

A sóréteg alatt a világ lítiumkészletének fele található. A lítiumot elsősorban számítógépek és mobiltelefonok akkumulátoraiban használják.

A Salar de Uyuni kiszáradt tómedre a történelem előtti időkben egy jóval nagyobb sóstó része volt. A ritkán hulló csapadék gyorsan elárasztja a területet, a víz pedig feloldja a felszínt. A párolgás során a só teljesen sima felületre kristályosodik vissza.

Múltidéző helyek

Bizonyos helyek a **múlt** egy-egy **pillanatát** idézik fel. Olyan események sebhelyeit viselik magukon, amelyek örökre **megváltoztatták a tájat.**

Bombastrand

A 20. sz. fordulóján a mexikói kormány bombakísérleteket hajtott végre a lakatlan Marietta-szigeteken. Az egyik bomba a Rejtett strandnak (Hidden Beach) nevezett, képeslapokra illő paradicsomot robbantotta ki a partvonal alól.

Vallási romok

A mexikói Parangaricutiro falucskából mindössze a San Juan-templom maradt fenn. 1943-ban a Parícutin vulkán füstölni kezdett, majd egyszer csak kitört és a templom kivételével mindent maga alá temetett.

Feledhetetlen erődök

A II. világháborúban Kent partvidéke mentén erődöket építettek, hogy megvédelmezzék a Temze torkolatát. A Maunsell-féle tengeri erődöket ma már bárki meglátogathatja. Az elszigetelt tornyokhoz nyaranta hajón szállítják a turistákat.